

Kredi kartıyla tüketimde artış hız kesti

Krizin etkilerinin iyiden iyiye hissedildiği kasımda kredi kartıyla yapılan tüketim harcamaları yüzde 2,3 azaldı. Gıda harcamalarındaki düşüş ise yüzde 4'e ulaştı.

REFERANS - ANKARA

Küresel krizin etkisi kredi kartıyla harcamalarda da kendini gösterdi. Tüketicilerin kredi kartıyla yapılan harcamaların reel artış hızı eylül ayından itibaren yavaşlamaya başlarken ekimde negatifte döndü, kasım ayında ise dibine vardı.

Merkez Bankası iktisatçılarından Ercan Türkkan'ın kartlı alışveriş verilerine dayalı olarak oluşturduğu ve ekonomide tüketim eğilimlerinin firma beyanına değil fiziki alışveriş bilgisini içeren tüketiciler tarafından izlenmesini amaçlayan "E.T.T.E" tüketim endeksi, adeta harcamalardaki genişlemenin resmini çaktı. Kasım 2008 itibarıyla endeks, yıllık bazda nominal yüzde 6,8 artı ancak geçen yılın aynı döneminde bu oran yüzde 17,5'ti. Fiyat artışlarından arındırıldığında ise reel artış eksiye döndü ve alışverişlerde yüzde 2,3'lük azalma görüldü. Tüketim harcamaları ekimde ise yüzde 0,8 azalmıştı. Oysa geçen yıl aynı dönemde tüketim endeksindeki reel artış yüzde 8,7 idi.

Gıda harcamaları artışı negatif

Alın ve akaryakıt alışverişleri dışarıda bırakıldığında kartlı tüketimdeki artış yüzde 5,6'ya indi. Endekste üçer aylık dönemler itibarıyla bakıldığında tüketim endeksindeki reel artış birinci çeyrekte yüzde 6,8, ikinci çeyrekte yüzde 2,7 ve üçüncü çeyrekte de yüzde 1,4 olarak gerçekleşti.

Harcamaların gıda ve gıda dışı şeklinde ikili ayrımına tabi tutulduğunda ise bu yılın ekim ve kasım aylarında gıda harcamalarında bile reel olarak eksiye düşüldü. Gıda harcamaları ekim ayında reel olarak yüzde 2,5, kasım ayında ise yüzde 4 düşüldü. Gıda dışı harcamalardaki reel artış ise ekimde yüzde 0,1 ve kasımda ise yüzde 2,3 oldu. Geçen yıl aynı aylarda gıdacı reel artış sırasıyla yüzde 5,4 ve yüzde 5,8, gıda dışı harcamalarda ise yüzde 10,4 ve yüzde 11,5'ti.

Sağlık harcamaları azaldı

İşyeri bazlı sektörel tüketim endeksleri incelendiğinde ise kasım 2008 itibarıyla tüm grupların ortalama tüketim artışları yüzde 12 oldu. Bu oranın üzerinde kalan işyeri grupları altın yüzde 29,6, sigorta yüzde 25,1, yapı malzemeleri yüzde 25,2, telekomünikasyon yüzde 19,9, seyahat acentaları-ıştırmacılık yüzde 20,2, gıda-içki-tütün yüzde 12,6 oldu.

Buna karşılık sağlık harcamaları yüzde -7,6, otel-lokanta yüzde 0,1, giyim yüzde 3,2, mobilya yüzde 8,1, akaryakıt yüzde 7,7, beyaz eşya-bilgisayar yüzde 11,9, araç servis-yedek parça yüzde 10,9 ve çeşitli mal ve hizmet yüzde 9,4 işyerilerindeki tüketim artışı yüzde 12'lik ortalama artışın gerisinde kaldı. Kasım 2008'de endeks kapsamında takip edilen 14 işyeri grubundan 12'sinde bir önceki yıla göre tüketim artış hızında azalma, 2'sinde ise artış yaşandı.